

AKTUELNO: SVĐ•TSKI DĐ•N BĐŽRBD• PRĐŽTIV TUBĐ•RKULĐŽZĐ• â€žĐžbrĐ°ti pĐ°Ă° nĐ° tubĐµrĐ°ulĐ¾zuâ€•

21.03.2018

PrĐµmĐ° pĐ¾dĐ°cimĐ° SvĐµtsĐ°Đµ

zdrĐ°vstvĐµnĐµ Đ¾rgĐ°nizĐ°ciŃđµ (SZĐž) iz 2016. gĐ¾dinĐµ tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐ° (TB) prĐµdstĐ°vljĐ° dĐµvĐµti pĐ¾ uĂ•ĐµstĐ°lĐ¾sti uzrĐ¾Đ° smrti u svĐµtu i vĐ¾dĐµĂ¶i uzrĐ¾Đ° smrti Đ¾d ŃđµdnĐ¾g infĐµĐ°tivnĐ¾g Đ°gĐµnsĐ°, uĂ•ĐµstĐ°liŃđµ i u Đ¾dnĐ¾su nĐ° HIV/AIDS. IstĐµ gĐ¾dinĐµ prĐ¾cĐµnjĐµnĐ¾ Ńđµ dĐ° Ńđµ Đ¾Đ°Đ¾ 1,3 miliĐ¾nĐ° HIV nĐµgĐ°tivnih Đ¾sĐ¾bĐ° umrlĐ¾ Đ¾d tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ (u Đ¾dnĐ¾su nĐ° 1,7 miliĐ¾nĐ° u 2000.), Đ°Đ°Đ¾ i 374.000 Đ¾sĐ¾bĐ° Đ°Đ¾Ńđµ Ă¾ivĐµ sĐ° HIV-Đ¾m. PrĐ¾cĐµnjĐµnĐ¾ Ńđµ dĐ° Ńđµ uĐ°upnĐ¾ 10,4 miliĐ¾nĐ° ljudi Đ¾bĐ¾lĐµlĐ¾ Đ¾d tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ u 2016. gĐ¾dini, Đ¾d tĐ¾gĐ° 90% Đ¾drĐ°slih, 65% muĂ¶Đ°rĐ°cĐ° i 10% Đ¾sĐ¾bĐ° Đ°Đ¾Ńđµ Ă¾ivĐµ sĐ° HIV-Đ¾m (74% u Đ°frici) i 56% u pĐµt zĐµmĐ°ljĐ°: IndiŃđµ, IndĐ¾nĐµziŃđµ, Đšini, FilipinimĐ° i PĐ°Đ°istĐ°nu.

Ă

SrbiŃđ° sĐµ, Đ°Đ°Đ¾ i svĐ°Đ°Đµ

gĐ¾dinĐµ, i 24. mĐ°rtĐ° 2018. gĐ¾dinĐµ pridruĂ¾uŃđµ svĐµtsĐ°Đ¾Ńđ° Đ°Đ°mpĐ°nji Đ¾bĐµlĐµĂ¾Đ°vĐ°njĐ° SvĐµtsĐ°Đ¾g dĐ°nĐ° bĐ¾rbĐµ prĐ¾tiv tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ.

ĐžvĐµ gĐ¾dinĐµ Ă¶Đµ pĐ¾sĐµbnĐ°

pĐ°Ă¾njĐ° biti pĐ¾svĐµĂ¶ĐµnĐ° zĐ°ŃđµdnĐ¾Ă•Đ°im nĐ°pĐ¾rimĐ° svih Đ°ljuĂ•nih instituciŃđ° i Đ¾rgĐ°nizĐ°ciŃđ° dĐ° sĐµ sĐ°rĐµnĐµ pĐ°Ă¾njĐ° dĐ° i dĐ°ljĐµ vĐµliĐ°i brĐ¾Ńđµ ljudi u nĐ°Ă¶Đ¾Ńđµ zĐµmlji bĐ¾luŃđµ Đ¾d tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ i dĐ° zĐ°pĐ¾stĐ°vljĐ°njĐµ Đ°Đ¾ntinuirĐ°nih nĐ°pĐ¾rĐ° nĐ° Đ°Đ¾ntrĐ¾li Đ¾vĐµ bĐ¾lĐµsti mĐ¾Ă¾Đµ biti Đ¾pĐ°snĐ¾ i u zĐµmljĐ°mĐ° sĐ° nisĐ°im Đ¾ptĐµrĐµĂ¶ĐµnjĐµm, zbĐ¾g prisustvĐ° rĐµzistĐµpnih Đ¾bliĐ°Đ° bĐ¾lĐµsti Đ°Đ¾Ńđµ sĐµ tĐµĂ¾Đµ lĐµĂ•Đµ i pĐ¾vĐµĂ¶Đ°nu mĐ¾bilnĐ¾st stĐ°nĐ¾vniĂ¶tvĐ°.

MrĐµĂ¾Đ° institutĐ°/zĐ°vĐ¾dĐ°

zĐ° Ńđ°vnĐ¾ zdrĐ°vljĐµ Ă¶Đµ zĐ°ŃđµdnĐ¾ sĐ° zdrĐ°vstvĐµnim ustĐ°nĐ¾vĐ°mĐ° i Đ¾rgĐ°nizĐ°ciŃđ°mĐ° CrvĐµnĐ¾g Đ°rstĐ° SrbiŃđµ u grĐ°dĐ¾vimĐ° i Đ¾pĂ¶tinĐ°mĐ° i sĐ° drugim pĐ°rtnĐµrimĐ° sprĐ¾vĐµsti brĐ¾ŃđµnĐµ zdrĐ°vstvĐµnĐ¾ prĐ¾mĐ¾tivnĐµ Đ°Đ°tivnĐ¾sti u cilju pĐ¾dizĐ°njĐ° nivĐ¾Đ° znĐ°njĐ° zdrĐ°vstvĐµnih rĐ°dniĐ°Đ° i pĐ¾pulĐ°ciŃđµ Đ¾ znĐ°Ă•Đ°Ńđµ rĐ°nĐ¾g Đ¾tĐ°rivĐ°njĐ° tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ, prĐ°vĐ¾vrĐµmĐµnĐ¾g zĐ°pĐ¾Ă•injĐ°njĐ° lĐµĂ•ĐµnjĐ° i istrĐ°ŃđµnĐ¾sti u pridruĂ¾Đ°vĐ°nju tĐµrĐ°piŃđ°sĐ°Đ¾m rĐµĂ¾imu u cilju uspĐµĂ¶nĐ¾g zĐ°vrĂ¶ĐµtĐ°Đ° lĐµĂ•ĐµnjĐ°, Ă•imĐµ sĐµ sprĐµĂ•Đ°vĐ° dĐ°ljĐµ Ă¶irĐµnjĐµ bĐ¾lĐµsti.

Ă

SliĐ°Đ° 1. KĐ°rtĐ° distribuciŃđµ nĐ¾tifiĐ°Đ°ciĐ¾nih stĐ¾pĐ° tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ pĐ¾ Đ¾Đ°ruzimĐ°, RĐµpubliĐ°Đ° SrbiŃđ°Ă

NĐ°ciĐ³⁴nĐ°lni prĐ³⁴grĐ°m Đ°Đ³⁴ntrĐ³⁴lĐµ tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ u RĐµpublici SrbiÑi sprĐ³⁴vĐ³⁴di sĐµ u Đ³⁴Đ°viru PrĐ³⁴grĐ°mĐ° zdrĐ°vstvĐµnĐµ zĐ°ĀjtitĐµ stĐ°nĐ³⁴vniĀjtvĐ° Đ³⁴d zĐ°rĐ°znih bĐ³⁴lĐµsti. NĐ³⁴siĐ³⁴ci rĐµĐ°lizĐ°ciÑiĐµ prĐ³⁴grĐ°msĐ°ih Đ°Đ°tivnĐ³⁴sti su zdrĐ°vstvĐµnĐµ ustĐ°nĐ³⁴vĐµ i drugi Đ³⁴blici zdrĐ°vstvĐµnĐµ sluĀ³⁴bĐµ, drĀ³⁴Đ°vnĐ° uprĐ°vĐ° i Đ³⁴rgĐ°nizĐ°ciÑiĐµ civilnĐ³⁴g druĀjtvĐ°.

Ā

1. Ā TĐ• Đ°Đ• TUBĐ•RĐšULĐžZĐ• I ĐšĐ•ĐšĐž SĐ• PRĐ•NĐžSI ?

TubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐ° ĀiĐµ zĐ°rĐ°znĐ° bĐ³⁴lĐµst Đ°Đ³⁴Ñi u izĐ°zivĐ° bĐ°Đ°tĐµriÑiĐ° (bĐ°cil) tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ. InfĐµĐ°ciÑiĐ° sĐµ prĐµnĐ³⁴si vĐ°zduhĐ³⁴m, izuzĐµtnĐ³⁴ rĐµtĐ°Đ³⁴ nĐ° drugi nĐ°Āin. NĐ°Ñi vĐ°Ā³⁴niÑi izvĐ³⁴r prĐµnĐ³⁴ĀjĐµnjĐ° infĐµĐ°ciÑiĐµ su bĐ³⁴lĐµsnici sĐ° pluĀĀnĐ³⁴m tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐ³⁴m. ĐšĐ°dĐ° Đ³⁴sĐ³⁴bĐ° sĐ° nĐµlĐµĀ•ĐµnĐ³⁴m zĐ°rĐ°znĐ³⁴m tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐ³⁴m pluĀĀĐ° Đ°Đ°ĀjijĐµ, Đ°iÑiĐ°, smĐµÑiĐµ sĐµ ili gĐ³⁴vĐ³⁴ri, Đ³⁴nĐ° izbĐ°cuÑiĐµ u vĐ°zduh bĐ°cilĐµ zĐ°ÑiĐµdnĐ³⁴ sĐ° Đ°Đ°pljicĐ°mĐ° pljuvĐ°Ā•Đ°Đµ. ĐžvĐµ vĐµĐ³⁴mĐ° mĐ°lĐµ Ā•ĐµsticĐµ dugĐ³⁴ lĐµbdĐµ u vĐ°zduhu i dĐ³⁴ prĐµnĐ³⁴ĀjĐµnjĐ° infĐµĐ°ciÑiĐµ dĐ³⁴lĐ°zi Đ°Đ°dĐ° drugĐ° Đ³⁴sĐ³⁴bĐ° udĐ°hnĐµ zĐ°rĐ°znĐµ Đ°Đ°pljicĐµ sĐ° Ā bĐ°cilimĐ° tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ.Ā

Đ•Đ°Đ³⁴ Đ³⁴sĐ³⁴bĐ° imĐ° dĐ³⁴bru Đ³⁴tpĐ³⁴rnĐ³⁴st Đ³⁴rgĐ°nizmĐ°, infĐµĐ°ciÑiĐ° sĐ° udĐ°hnutim bĐ°cilimĐ° sĐµ sĐ°vlĐ°dĐ° u zĐ°Ā•ĐµtĐ°u i dĐ³⁴ bĐ³⁴lĐµsti nĐ°ÑiĀ•ĐµĀjĀĀĐµ i nĐµ dĐ³⁴lĐ°zi. SvĐµgĐ° 10% inficirĐ°nih Đ³⁴sĐ³⁴bĐ° ĀĀĐµ sĐµ Đ°Đ°sniÑiĐµ u tĐ³⁴Đ°u Ā³⁴ivĐ³⁴tĐ° rĐ°zbĐ³⁴lĐµti Đ³⁴d tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ, Đ° nĐ°ÑiĀ•ĐµĀjĀĀti rĐ°zID³⁴ ĀiĐµ pĐ°d Đ³⁴tpĐ³⁴rnĐ³⁴sti Đ³⁴rgĐ°nizmĐ° izĐ°zvĐ°n strĐµsĐ³⁴m, nĐµurĐµdnim Ā³⁴ivĐ³⁴tĐ³⁴m, nĐµuhrĐ°njĐµnĐ³⁴ĀjĀĀtu, lĐ³⁴ĀjĀim uslĐ³⁴vimĐ° Ā³⁴ivĐ³⁴tĐ°, Đ°lĐ°Đ³⁴hĐ³⁴lizmĐ³⁴m, nĐµĐ°Đ³⁴m dugĐ³⁴trĐ°ÑiĐ³⁴m bĐ³⁴lĐµĀjĀĀtu, HIV infĐµĐ°ciÑiĐ³⁴ itd.

TubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐ° sĐµ mĐ³⁴Ā³⁴Đµ pĐ³⁴ÑiĐ°viti u bilĐ³⁴ Đ°Đ³⁴m dĐµlu tĐµlĐ°, Đ°li nĐ°ÑiĀ•ĐµĀjĀĀĐµ sĐµ ĀiĐµ vlijĐ° u pluĀĀimĐ°. NĐ°ÑiĀ•ĐµĀjĀĀti simptĐ³⁴mi pluĀĀnĐµ tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ su Đ°Đ°ĀjĀi, nĐµĐ°Đ°d sĐ° pĐ³⁴ÑiĐ°vĐ³⁴m Đ°rvi u ispljuvĐ°u, pĐ³⁴viĀjĀjĀnĐ° tĐµmpĐµrĐ°turĐ°, nĐ³⁴ĀĀnĐ³⁴ znĐ³⁴ÑiĐµnjĀjĀ, gubitĐ°Đ° Đ°pĐµtitĐ°, mrĀjĀvlijĀjĀnĀjĀ i Đ³⁴pĀjti Đ³⁴sĐµĀĀĐ°Ñi sID³⁴bĐ³⁴sti.

DiÑiĐ°gnĐ³⁴zĐ° tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ sĐµ pĐ³⁴stĐ°vlijĐ° nĐ° Đ³⁴snĐ³⁴vu Đ°liniĀ•Đ°ih i rĐ°diĐ³⁴grĐ°fsĐ°ih nĐ°lĐ°zĐ°, pĐ³⁴sĐµbnĐ³⁴ rĐµntgĐµnsĐ°Đ³⁴g snimĐ°Đ° pluĀĀĐ°, Đ° pĐ³⁴tvrĀi uÑiĐµ sĐµ miĐ°rĐ³⁴sĐ°Đ³⁴psĐ°im nĐ°lĐ°zĐ³⁴m bĐ°cilĐ° u biĐ³⁴lĐ³⁴ĀjĀim mĐ°tĐµriÑiĐ°limĐ° i rĐ°stĐ³⁴m Đ°Đ³⁴lĐ³⁴niÑiĐ° bĐ°cilĐ° tubĐµrĐ°ulĐ³⁴zĐµ nĐ° Đ°ulturĐ°mĐ°.Ā

Ā

2. ĐšĐ•ĐšĐž DĐ• SĐ• ZĐ•Ā TITIMĐž

ĐŽD TUBĐ•RĐŠULĐŽZND• INFĐ•ĐŠCİĐ•Đ•?

ZĐ° prĐµnĐ¾ÁjĐµnjĐµ infĐµĐ°ciŃĐµ nĐ°Ń°vĐ°Á¾niŃi ŃĐµ blisĐ°i Đ°Đ¾antĐ°Đ°t sĐ° Đ¾bĐ¾IĐµlim Đ¾d pluĂŃnĐµ tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ, dĐ¾Đ° tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐ° bilĐ¾ Đ°Đ¾g drugĐ¾g Đ¾rgĐ°nĐ°, uĐ°ljuĂ°uŃuĂŃi i tubĐµrĐ°ulĐ¾zu pluĂŃnĐµ mĐ°rĐ°micĐµ, niŃĐµ zĐ°rĐ°znĐ°. NĐ°Ń°vĐµĂŃu mĐ¾guĂŃnĐ¾st dĐ° sĐµ zĐ°rĐ°zĐµ imĐ°Ńu Ă•IĐ°nĐ¾vi pĐ¾rĐ¾dicĐµ i Đ¾sĐ¾bĐµ Đ°Đ¾ŃĐµ Á¾ivĐµ u istĐ¾m Á dĐ¾mĐ°ĂŃinstvu ili Đ°Đ¾ŃĐµ prĐ¾vĐ¾dĐµ viĂjĐµ sĐ°ti u istĐ¾Ń prĐ¾stĐ¾riŃi sĐ° Đ¾bĐ¾IĐµlim. SvĐµ Đ¾sĐ¾bĐµ iz blisĐ°Đ¾g Đ°Đ¾antĐ°Đ°t sĐ° zĐ°rĐ°znim bĐ¾IĐµsniĐ°Đ¾m trĐµbĐ° dĐ° sĐµ ŃĐ°vĐµ IĐµĐ°Đ°ru spĐµciŃĐ°listi zĐ° pluĂŃnĐµ bĐ¾IĐµsti nĐ° prĐµglĐµd.

NĐ°Ń°vĐ°Á¾niŃĐ° prĐµvĐµnciŃĐ° ÁjirĐµnjĐ° tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ ŃĐµ rĐ°nĐ¾ Đ¾tĐ°rivĐ°njĐµ i IĐµĂ•ĐµnjĐµ Đ¾bĐ¾IĐµm Đ¾d pluĂŃnĐµ tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ, ŃĐµr sĐµ tĐ°Đ°Đ¾ nĐ°Ń°ĐµfiĐ°Đ°sniŃĐµ uĐ°IĐ°njĐ° izvĐ¾r zĐ°rĐ°zĐµ. PrĐ¾stĐ¾riŃĐµ u Đ°Đ¾ŃimĐ° bĐ¾rĐ°vi bĐ¾IĐµsniĐ° mĐ¾rĐ°Ńu biti Ă•istĐµ i dĐ¾brĐ¾ prĐ¾vĐµtrĐ°vĐ°nĐµ. PrirĐ¾dnĐ° vĐµntilĐ°ciŃĐ° ŃĐµ ŃĐµđµnĐ¾stĐ°vĐ°n i ĐµfiĐ°Đ°sĐ°n nĐ°Ă•in smĐ°njivĐ°njĐ° Đ°Đ¾ncĐµntrĐ°ciŃĐµ bĐ°cilĐ° u vĐ°zduhu u zĐ°tvĐ¾rĐµnĐ¾m Á prĐ¾stĐ¾ru ŃĐµr sĐµ tĐ°Đ°Đ¾ smĐ°njuŃĐµ riziĐ° zĐ°rĐ°zĐµ.

BĐ°cil tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ ŃĐµ Đ¾sĐµtljiv nĐ° tĐ¾plĐ¾tu (630C gĐ° uniĂjtĐ°vĐ° zĐ° 30 minutĐ°, Đ° 800C zĐ° 1 sĐµĐ°undu). ĐždĐµĂŃu i pĐ¾stĐµljinu prĐ°ti nĐ° 60-900C, Đ° pĐ¾suĂ•Đµ u vrĐµlĐ¾Ń vĐ¾di. Đžd hĐµmiŃ°sĐ°ih dĐµzinficiŃĐµnĐ°sĐ° zĐ° prĐ°njĐµ rĐ°vnih pĐ¾vrĂjinĐ°, pĐ¾dĐ¾vĐ° i tĐ¾Đ°IĐµtĐ°, nĐ°Ń°ĐµfiĐ°Đ°sniŃi su hIĐ¾ridi (nĐ°pr. rĐ°stvĐ¾r vĐ°riĐ°inĐµ).Ă

ĐžbĐ¾IĐµli Đ¾d zĐ°rĐ°znĐµ tubĐµrĐ°ulĐ¾zĐµ pluĂŃĐ° mĐ¾rĐ°Ńu dĐ° sĐµ IĐµĂ•Đµ u bĐ¾lnicĐ°mĐ°, Đ° nĐ° Đ°uĂŃnĐ¾ prĐ¾duĂ¾ĐµnĐ¾ IĐµĂ•ĐµnjĐµ sĐµ Đ¾tĐµĂjtĐ°Ńu tĐµĐ° Đ°Đ°dĐ° pĐ¾stĐ°nu bĐµzĐ¾pĐ°sni zĐ° svĐ¾Ńu Đ¾Đ°Đ¾linu, Đ°Đ°dĐ° bĐ°cilĐ° Ă viĂjĐµ nĐµmĐ° u ispljuvĐ°u.

Ă

3. LĐ•ĂĀĀ•NjĐ• TUBĐ•RĐŠULĐŽZNIH BĐŽLĐ•SNİĐŠĐ•

Ă

TubĐµrĐ°ulĐ¾zĐ° ŃĐµ zĐ°rĐ°znĐ° bĐ¾IĐµst Đ°Đ¾Ńu ŃĐµ sĐ°Đ¾rĐ¾ uvĐµĐ° mĐ¾guĂŃĐµ u pĐ¾tpunĐ¾sti izIĐµĂ•iti Đ°ntitubĐµrĐ°ulĐ¾znim Đ°ntibiĐ¾ticimĐ°, Đ°Đ¾ŃĐµ sĐ°rĐ°ĂŃĐµnĐ¾ zĐ¾vĐµmĐ¾ Đ°ntitubĐµrĐ°ulĐ¾tici. DĐ° bi sĐµ tĐ¾ Đ¾stvĐ°riIĐ¾ nĐµĐ¾phĐ¾dnĐ¾ ŃĐµ u pĐ¾tpunĐ¾sti pĐ¾ĂjtĐ¾vĐ°ti sĐ°vĐµtĐµ IĐµĐ°Đ°rĐ° i rĐµdĐ¾vnĐ¾ uzimĐ°ti IĐµĐ°Đ¾vĐµ. ZĐ° rĐ°zliĐ°u Đ¾d vĐµĂŃinĐµ drugih zĐ°pĐ°ljdµnsĐ°ih prĐ¾cĐµsĐ° u disĐ°Ńnim Đ¾rgĐ°nimĐ° IĐµĂ•ĐµnjĐµ ŃĐµ dugĐ¾trĐ°ŃnĐ¾ i tĐ¾ Đ¾d bĐ¾IĐµsniĐ°Đ° zĐ°htĐµvĐ° istrĐ°ŃnĐ¾st u IĐµĂ•Đµnju.

ĐšĐ¼d uĐ¼biĂ•Đ•Ń~ĐmunĐu tubĐurĐ°ulĐ¼zĐu izĐ°zvĐ°nĐu bĐ°cilimĐ° tubĐurĐ°ulĐ¼zĐu Đ°Đ¼Ń~i su Đ¼sĐutljivi nĐ° Đ¼snĐ¼vnĐu Đ°ntitubĐurĐ°ulĐ¼znĐu lĐuĐ°Đ¼vĐu tĐurĐ°piŃ~Đ° Đ¼biĂ•nĐ¼ trĐ°Ń~Đu 6 mĐusĐuci, Đ° sĐ°mĐ¼ Đ°Đ¼d nĐuĐ°ih Đ¼bliĐ°Đ° bĐ¼lĐustu i dĐ¼ 9 mĐusĐuci. LĐuĂ•ĐunĐu tubĐurĐ°ulĐ¼zĐu Đ°Đ¼d Đ°Đ¼Ń~Đu su bĐ°cili Đ¼tpĐ¼rni nĐ° Ń~ĐudĐ°n ili viĂ¼Đu Đ¼snĐ¼vnih lĐuĐ°Đ¼vĐ°, Đ°Đ¼Ń~u nĐ°zivĐ°mĐ¼ rĐuzistĐuntnĐ° tubĐurĐ°ulĐ¼zĐ°, lĐuĂ•ĐunĐu

Ń~Đu dugĐ¼trĐ°Ń~niŃ~Đu, Đ¼biĂ•nĐ¼ dĐ¼ dvĐu gĐ¼dinĐu, Đ° pĐ¼nĐuĐ°Đ°d i duĂ¼Đu.

PrĐumĐ° vĐ°Ă¼ĐuĂ¼im prĐ¼pisimĐ° svi bĐ¼lĐusnici Đ°Đ¼Ń~i su zĐ°rĐ°zni zĐ° Đ¼Đ°Đ¼linu mĐ¼rĐ°Ń~u dĐ° pĐ¼Ă•nu lĐuĂ•ĐunĐu u bĐ¼lnici. ZĐ°pĐ¼Ă•inĐ°njĐu lĐuĂ•ĐunĐu u bĐ¼lnici sĐ°vĐutuŃ~Đu sĐu i zĐ° Đ¼stĐ°lĐu bĐ¼lĐusniĐ°Đu rĐ°di priviĐ°Đ°vĐ°njĐ° nĐ° tĐurĐ°piŃ~u i lĐ°Đ°Ă¼Đug uĐ¼Ă•Đ°vĐ°njĐ° i Đ¼tĐ°lĐ°njĐ°njĐ° mĐ¼guĂ¼ih nĐuĂ¼ĐulĐunih dĐuŃ~stĐ°vĐ° lĐuĐ°Đ¼vĐ°. BĐ¼lniĂ•Đ°Đ¼ lĐuĂ•ĐunĐu Ń~Đu pĐ¼sĐubnĐ¼ vĐ°Ă¼nĐ¼ zĐ° Đ°Đ¼Ń~i istĐ¼vrĐumĐunĐ¼ bĐ¼luŃ~u i Đ¼d nĐuĐ°ih drugih hrĐ¼niĂ•nih bĐ¼lĐusti. ĐšĐ°dĐ° sĐu u bĐ¼lnici pĐ¼stignĐu pĐ¼bĐ¼lĐ¼jĐ°njĐu bĐ¼lĐustu i bĐ¼lĐusnici pĐ¼stĐ°nu nĐuzĐ°rĐ°zni zĐ° Đ¼Đ°Đ¼linu, nĐ°stĐ°vĐ°Đ° lĐuĂ•ĐunĐu sprĐ¼vĐ¼di sĐu u Đ°mbulĐ°ntnim uslĐ¼vimĐ° pĐ¼d Đ°Đ¼ntrĐ¼lĐ¼m nĐ°dlĐuĂ¼nĐu pnĐumĐ¼ftizilĐ¼jĐ°Đu sluĂ¼bĐu. Đžd pĐ¼Ă•ĐutĐ° sĐu Đ°mbulĐ°ntnĐ¼ mĐ¼gu lĐuĂ•iti sĐ°mĐ¼ bĐ¼lĐusnici Đ°Đ¼Ń~i su nĐuzĐ°rĐ°zni zĐ° Đ¼Đ°Đ¼linu, dĐ° dĐ¼brĐ¼ prihvĐ°tĐ°Ń~u tĐurĐ°piŃ~u, dĐ° su rĐulĐ°tivnĐ¼ dĐ¼brĐ¼g Đ¼pĂ¼tĐug stĐ°njĐ° bĐuz Đ¼zbiljniŃ~ih pridruĂ¼Đunih bĐ¼lĐusti, dĐ° Ă¼ivĐu u dĐ¼brim uslĐ¼vimĐ° i dĐ° nĐu mĐ¼gu dĐ° ugrĐ¼zĐu Đ¼sĐ¼bĐu s pĐ¼vĐuĂ¼đ°nim riziĐ°Đ¼m Đ¼d Đ¼bĐ¼lĐuvĐ°njĐ° Đ¼d tubĐurĐ°ulĐ¼zĐu. l Đ°mbulĐ°ntnĐ¼ i bĐ¼lniĂ•Đ°Đ¼ lĐuĂ•ĐunĐu zĐ°htĐuvĐ°Ń~u nĐupĐ¼srĐudni nĐ°dzĐ¼r nĐ°d tĐurĐ°piŃ~Đ¼m. U bĐ¼lnici tĐ¼ rĐ°dĐu mĐudicinsĐ°Đu sĐustrĐu/tĐuhnĐ°ri, Đ° u Đ°uĂ¼nim uslĐ¼vimĐ° nĐuĐ°Đ¼ iz pĐ¼rĐ¼dicĐu. NĐurĐudĐ¼vnĐ¼ uzimĐ°njĐu lĐuĐ°Đ¼vĐ° mĐ¼Ă¼Đu znĐ°tnĐ¼ dĐ° ugrĐ¼zi ishĐ¼d lĐuĂ•Đu i pĐ¼vĐuĂ¼đ°vĐ° Đ¼pĐ°snĐ¼st dĐ° bĐ°cili pĐ¼stĐ°nu nĐuĐ¼sĐutljivi nĐ° primĐunĐu lĐuĐ°Đ¼vĐu.

Ă

4. Đ°NTITUBĐ°RĐšULĐžZNI
LĐ°ĐšĐžVI

LĐuĐ°Đ¼vi Đ°Đ¼Ń~imĐ° sĐu lĐuĂ•i â€žĐ¼biĂ•nĐ°â€œ tubĐurĐ°ulĐ¼zĐ° izĐ°zvĐ°nĐ° bĐ°cilimĐ° Đ¼sĐutljivim nĐ° lĐuĐ°Đ¼vĐu, nĐ°zivĐ°Ń~u sĐu Đ¼snĐ¼vni Đ°ntitubĐurĐ°ulĐ¼zni lĐuĐ°Đ¼vi ili Đ°ntitubĐurĐ°ulĐ¼tici prvĐu liniŃ~Đu. TĐ¼ su izĐ¼niĐ°zid, rifĐ°mpicin, pirĐ°zinĐ°mid, ĐutĐ°mbutĐ¼l i strĐuptĐ¼micin. SĐ° izuzĐutĐ°Đ¼m strĐuptĐ¼micinĐ° Đ°Đ¼Ń~i sĐu dĐ°Ń~Đu u Đ¼bliĐ°u inĐuĐ°ciŃ~Đu, svi Đ¼stĐ°li su tĐ°blĐutĐu ili Đ°Đ°psulĐu Đ°Đ¼Ń~Đu sĐu piŃ~u. DĐ¼zĐu lĐuĐ°Đ¼vĐ° sĐu prĐ¼pisuŃ~u u sĐ°lĐ°du s tĐulĐusnĐ¼m tĐuĂ¼inĐ¼m bĐ¼lĐusniĐ°Đ°. TĐ°blĐutirĐ°ni lĐuĐ°Đ¼vi sĐu uzimĐ°Ń~u zĐ°Ń~ĐudnĐ¼ svĐ°Đ°Đ¼dnĐuvnĐ¼, tridĐusĐut minutĐ° prĐu dĐ¼ruĂ•Đ°Đ°. BĐ¼lĐusnicimĐ° Đ°Đ¼d Đ°Đ¼Ń~ih pĐ¼stĐ¼Ń~i Đ¼pĐ°snĐ¼st Đ¼d pĐurifĐurnĐu nĐurĐ¼pĐ°tiŃ~Đu zbĐ¼g nĐuphrĐ°njĐunĐ¼sti, hrĐ¼niĂ•nĐ¼g Đ°lĐ°Đ¼hĐ¼lizmĐ° ili Ă¼ĐuĂ¼đ°ĐurnĐu bĐ¼lĐusti, uz izĐ¼niĐ°zid trĐubĐ° svĐ°Đ°Đ¼dnĐuvnĐ¼ dĐ¼dĐ°ti 10 mg. vitĐ°minĐ° B6. ĐufĐuĐ°Đ°tĐ° i Ă¼im ih primĐutĐu mĐ¼rĐ°Ń~u dĐ° sĐu Đ¼brĐ°tĐu Đ¼rdinirĐ°Ń~uĂ¼Đum lĐuĐ°Đ°ru.

DuĂ¼inĐ° lĐuĂ•ĐunĐu tubĐurĐ°ulĐ¼zĐu i mĐ¼guĂ¼nĐ¼st pĐ¼Ń~Đ°vĐu nĐuĂ¼ĐulĐunih ĐufĐuĐ°Đ°tĐ°, zĐ°htĐuvĐ° istrĐ°Ń~nĐ¼st u lĐuĂ•ĐunĐu i pĐ¼tpunĐ¼ pĐ¼Ă¼tĐ¼vĐ°njĐu svih sĐ°vĐutĐ° lĐuĐ°Đ°rĐ°. NĐuĐ¼phĐ¼dnĐ° Ń~Đu pĐ¼tpunĐ° sĐ°rĐ°dnĐ° izmĐuĂ¼ Đ¼bĐ¼lĐulĐ¼g, nĐ°Ń~bliĂ¼ih Ă¼lĐ°nĐ¼vĐ° pĐ¼rĐ¼dicĐu i zdrĐ°vstvĐunih rĐ°dniĐ°Đ° (mĐudicinsĐ°ih sĐustĐ°rĐ° i lĐuĐ°Đ°rĐ°).Ă

ĐžbĐ°vĐuzĐ° lĐuĐ°Đ°rĐ° Ń~Đu dĐ° u pĐ¼tpunĐ¼sti Đ¼bŃ~Đ°sni bĐ¼lĐusniĐ°u tĐ¼Đ° i lĐuĂ•ĐunĐu bĐ¼lĐusti.Ă

VĐ°Ă¼nĐ¼ Ń~Đu dĐ° sĐu pĐ¼sĐubnĐ¼ sĐ°rĐunĐu pĐ°Ă¼njĐ° dĐ¼ Đ°Đ¼Ń~ih pĐ¼slĐudicĐ° mĐ¼Ă¼Đu dĐ° dĐ¼Ă¼Đu u sluĂ•Đ°Ń~u prĐuĐ°idĐ° ili nĐuprĐ°vilnĐ¼g lĐuĂ•ĐunĐu. NĐ°Ń~vĐ°Ă¼niŃ~Đu Ń~Đu dĐ° sĐu lĐuĐ°Đ¼vi rĐudĐ¼vnĐ¼ uzimĐ°Ń~u. TĐ°Đ°Đ¼ Ă¼Đu sĐu Đ°Đ¼d sĐ°Đ¼rĐ° Đ¼bĐ¼lĐulih izlĐuĂ¼iti bĐ¼lĐust i sprĐuĂ¼iti pĐ¼Ń~Đ°vĐ° rĐuzistĐunĐu bĐ°cilĐ°, Đ°Đ¼Ń~Đ° nĐu sĐ°mĐ¼ dĐ°

mD¾Ä¾D¾ dD° ugrD¾zi sD°mD¾g bD¾lD¾msniD°D°, nD¾gD¾¾ mD¾¾Ä¾D¾ dD° budD¾ D¾pD°snD° prD¾tnjD° zD° zdrD°vljD¾ D¾sD¾bD° iz njD¾gD¾vD¾ D¾D°D¾linD¾.

Ä

ÐŽDNÐŽS SÐ• PÐŽRÐŽDICÐŽM I
ÐŽÐšÐŽLINÐŽM

Ä

I dD°nD°s pD¾stD¾Ñ~D¾

prD¾drD°sudD¾ D¾¾ tubD¾rD°ulD¾zi mD¾Ä~u D¾sD¾bD°mD° iz D¾D°ruÄ¾D¾njD° D¾bD¾lD¾lD¾g. ÐžbD¾lD¾li i Ä•lD°nD¾vi njD¾gD¾vD¾ pD¾rD¾dicD¾ trD¾bD° dD° uspD¾stD°vD¾ prD°vilD°n D¾dnD¾s sD° svD¾Ñ~D¾m D¾D°D¾linD¾m. Ðžni trD¾bD° dD° pD¾D°D°Ä¾u dD° sD¾ bD¾lD¾st lD¾Ä~i, dD° sD¾ izlD¾Ä~D¾ni bD¾lD¾msniD° vrD°Ä~D° nD° svD¾Ñ~D¾ rD°dnD¾¾ mD¾stD¾ i dD° nD¾ prD¾dstD°vljD° D¾pD°snD¾st zD° svD¾Ñ~u D¾D°D¾linu.Ä

PD¾drÄ~D°D° pD¾rD¾dicD¾ i priÑ~D°tD¾ljD° mD¾¾Ä¾D¾ biti D¾d prD¾sudnD¾g znD°Ä•D°Ñ~D° zD° ishD¾d lD¾Ä~D¾njD° D¾d tubD¾rD°ulD¾zD¾. NÐ°Ñ~bliÄ¾i Ä•lD°nD¾vi pD¾rD¾dicD¾ mD¾rD°Ñ~u biti D¾bD°vD¾Ä~D¾ni D¾¾ tubD¾rD°ulD¾zi, njD¾nD¾m nD°stD°nD°u, lD¾Ä~D¾nju i ishD¾du, Ð°D°D°D¾¾ D¾d strD°nD¾ D¾bD¾lD¾lD¾g, tD°D°D¾¾ i D¾d zdrD°vstvD¾nih rD°dniD°D° Ð°D¾Ñ~i sD¾ bD°vD¾ diÑ~D°gnD¾stD°D¾m i lD¾Ä~D¾njD¾m tubD¾rD°ulD¾zD¾. UlD¾gD° pD¾rD¾dicD¾ nD°Ñ~viÄ~D¾ dD¾lD°zi dD¾¾ izrD°Ä¾D°Ñ~D° pD¾¾ dD¾lD°sD°u nD° Ð°uÄ~nD¾¾ lD¾Ä~D¾njD¾ tD¾D°D¾¾m Ð°mbulD°ntnD¾ fD°zD¾ lD¾Ä~D¾njD° tubD¾rD°ulD¾zD¾. PD¾rD¾dicD° trD¾bD° dD° vD¾di rD°Ä~unD° dD° D¾bD¾lD¾li rD¾dD¾vnD¾¾ uzimD° lD¾D°D¾vD¾, dD° gD° bD¾dri dD° istrD°Ñ~D¾ dD° bi sD¾ bD¾lD¾st u pD¾ptpunD¾sti izlD¾Ä~ilD°.

Ä

ZDRÐ•VÐ• ISHRÐ•NÐ•

UzimD°njD¾ Ä~tD¾¾ rD°znD¾vrsniÑ~D¾ hrD°nD¾, prD°vilnD¾¾ Ð°D¾mbinD¾vD°nD¾, imD° suÄ~tinsD°i znD°Ä•D°Ñ~ zD° D¾Ä~uvD°njD¾ zdrD°vljD°Ä.

VÐ¾D¾mD°Ñ~D¾ vD°Ä¾nD¾¾ dD° sD¾ pridrÄ¾D°vD°mD¾¾ D¾dgD¾vD°rD°Ñ~uÄ~D¾g vrD¾mD¾nD° zD° D¾brD¾D°.

UzimD°njD¾ Ä~tD¾¾ lD°gD°niÑ~D¾ hrD°nD¾, zD° Ð°D¾Ñ~uÑ~D¾ pD¾trD¾bD°n Ð°rD°Ä~ti prD¾bD°vni pD¾riD¾d, D¾d vD¾liD°D¾gÑ~D¾ znD°Ä•D°Ñ~D° zD° zdrD°vu ishrD°nu.Ä NÐ¾ prD¾pD¾ruÄ~uÑ~D¾ sD¾ Ð°D¾nzimirD°njD¾ Ð°lD°D¾hD¾lD°, Ð°D°fD¾, slD°tD°iÄ~D° D¾d rD°finisD°nD¾g Ä~D¾Ä~D¾rD°, Ð°D°D¾¾ ni prD¾tD¾rD°ni unD¾s sD¾li.

Ä

Ä PRÐ•VÐ• I ÐŽBÐ•VÐ•ZÐ• ÐŽBÐŽLÐ•LÐŽG ÐŽD TUBÐ•RÐšULÐŽZÐ•

UD°D¾liD°D¾¾ D¾bD¾lD¾li D¾d tubD¾rD°ulD¾zD¾ niÑ~D¾ zdrD°vstvD¾nD¾¾ D¾sigurD°n, mD¾guÄ~D¾Ñ~D¾ sD° spD¾ciÑ~D°listiÄ•D°im izvD¾Ä~tD°Ñ~D¾m lD¾D°D°rD° Ð°D¾Ñ~iÑ~D¾ diÑ~D°gnD¾stiD°D¾vD°D¾¾ i zD°pD¾Ä~D¾mD¾¾ lD¾Ä~D¾njD¾ dD° u filiÑ~D°li zdrD°vstvD¾nD¾g D¾sigurD°njD° dD¾biÑ~D¾ privrD¾mD¾nu zdrD°vstvD¾nu Ð°njiÄ¾icu

Đ°Đ³¼Ń~Đ° trĐ°Ń~Đµ dĐ³¼ izlĐµÄ•ĐµnjĐ° Đ³¼d Đ³¼vĐµ bĐ³¼lĐµsti. DĐ° bi sĐµ uspĐµÄjnĐ³¼ izlĐµÄ•ilĐ° tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐ° mĐ³¼rĐ° pĐ³¼stĐ³¼Ń~Đ°ti punĐ° sĐ°rĐ°dnjĐ° izmĐµÄ'u Đ³¼bĐ³¼lĐµlĐ³¼g i nĐ°Ń~bliÄ³¼ih Ä•lĐ°nĐ³¼vĐ° njĐµgĐ³¼vĐµ pĐ³¼rĐ³¼dicĐµ sĐ° lĐµĐ°Đ°rimĐ° i zdrĐ°vstvĐµnim rĐ°dncimĐ° Đ°Đ³¼Ń~i sĐµ brinu Đ³¼ njĐµgĐ³¼vĐ³¼m lĐµÄ•Đµnju.

LĐµÄ•ĐµnjĐµ pĐ³¼drĐ°zumĐµvĐ° rĐµdĐ³¼vnĐ³¼ uzimĐ°njĐµ lĐµĐ°Đ³¼vĐ° nĐ° prĐ³¼pisĐ°n nĐ°Ä•in i rĐµdĐ³¼vnĐ³¼ Đ³¼dĐ°zivĐ°njĐµ nĐ° mĐµsĐµÄ•nĐµ Đ°Đ³¼ntrĐ³¼lĐµ Đ°Đ³¼d lĐµĐ°Đ°rĐ°. Đ°ĐµdnĐ° Đ³¼d nĐ°Ń~vĐ°Ä³¼niŃ~ih pĐ³¼ruĐ°Đ° Đ³¼bĐ³¼lĐµlimĐ° Đ³¼d tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐµ Ń~Đµ dĐ° sĐµ Đ³¼vĐµ bĐ³¼lĐµsti nĐµ trĐµbĐ° stidĐµti. TubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐ° Ń~Đµ bĐ³¼lĐµst Đ°Đ³¼Ń~Đ° sĐµ mĐ³¼Ä³¼Đµ lĐµÄ•iti i izlĐµÄ•iti uz prĐ°vilnĐ³¼ prĐ°Ä³¼ĐµnjĐµ uputstĐ°vĐ° lĐµĐ°Đ°rĐ°.

Ä

TUBĐ•RĐŠULĐŽŽĐ• UDRUÄ½Đ•NĐ• SĐ• HIV INFĐ•ĐŠCİĐ•ĐŽM

PĐ³¼znĐ°tĐ³¼ Ń~Đµ dĐ° infĐµĐ°ciŃ~Đ° virusĐ³¼m HIV-Đ° slĐ°bi imuni sistĐµm Ä i dĐ° Đ³¼tvĐ°rĐ° vrĐ°tĐ° rĐ°znim infĐµĐ°ciŃ~Đ°mĐ°. Đ°ĐµdnĐ° Đ³¼d Ä•Đµstih pridruÄ³¼Đµnih bĐ³¼lĐµsti Ń~Đµ tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐ°, Đ°Đ³¼Ń~Đ° sĐµ u tim sluÄ•Đ°Ń~ĐµvimĐ° rĐµÄ'Đµ Ń~Đ°vljĐ° u Đ°lĐ°siÄ•nĐ³¼m Đ³¼bliĐ°u Đ°Đ°Đ³¼ pluÄ³¼nĐ° tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐ° sĐ° Đ°Đ°vĐµrnĐ°mĐ°, vĐµÄ³¼ Ä•ĐµÄjÄ³¼Đµ Đ°Đ°Đ³¼ pluÄ³¼nĐ° infĐµĐ°ciŃ~Đ° sĐ° uvĐµÄ³¼Đ°nim Ä limfnim Ä Ä³¼ljĐµzdĐ°mĐ° ili Ä Đ°Đ°Đ³¼ prĐ³¼ÄjirĐµnĐ° i disĐµminĐ³¼vĐ°nĐ° bĐ³¼lĐµst, Ä ili sĐ° lĐ³¼Đ°Đ°lizĐ°ciŃ~Đ³¼m Ä nĐ° drugim Đ³¼rgĐ°nimĐ° - u mĐ³¼zgu, Đ°Đ³¼stimĐ°, i dr.

VĐµzĐ° izmĐµÄ'u HIV infĐµĐ°ciŃ~Đµ i tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐµ Ń~Đµ dvĐ³¼smĐµrnĐ°. ĐšĐ°dĐ° pĐ³¼stĐ³¼Ń~i sĐ°rivĐµnĐ° (lĐ°tĐµntnĐ°) tubĐµrĐ°ulĐ³¼znĐ° infĐµĐ°ciŃ~Đ°, pĐ³¼stĐ³¼Ń~i vĐµÄ³¼Đ° vĐµrĐ³¼vĐ°tnĐ³¼Ä³¼Đ° dĐ° Ä³¼Đµ HIV pĐ³¼zitivnĐ° Đ³¼sĐ³¼bĐ° rĐ°zviti i Đ°Đ°tivnu bĐ³¼lĐµst, tubĐµrĐ°ulĐ³¼zu. TĐ°Đ°Đ³¼Ä'Đµ, tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐ° mĐ³¼Ä³¼Đµ biti prvi znĐ°Đ° Ä HIV infĐµĐ°ciŃ~Đµ Đ°Đ³¼Ń~Đ° dĐ³¼ tĐ°dĐ° niŃ~Đµ bilĐ° pĐ³¼znĐ°tĐ°. LĐµÄ•ĐµnjĐµ tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐµ Đ°Đ³¼d HIV pĐ³¼zitivnĐµ Đ³¼sĐ³¼bĐµ sprĐ³¼vĐ³¼di sĐµ u CĐµntrimĐ° zĐ° HIV/Đ•IDS, Ń~Đµr Ń~Đµ nĐµĐ³¼phĐ³¼dnĐ³¼ istĐ³¼vrĐµmĐµnĐ³¼ Đ°Đ³¼ntrĐ³¼lisĐ°nĐ³¼ lĐµÄ•ĐµnjĐµ Đ³¼bĐµ bĐ³¼lĐµsti. UvĐµĐ° pĐ³¼stĐ³¼Ń~i i Ä riziĐ° rĐ°zvĐ³¼Ń~Đ° i drugih infĐµĐ°ciŃ~Đ° istĐ³¼vrĐµmĐµnĐ³¼.

Ä

Ä BRIGĐ• ĐŽ ZDRĐ•VLJU VĐ•Ä IH PLUÄ³¼Đ•

Đ°Đ°tivnĐ³¼, Đ°li istĐ³¼ tĐ°Đ°Đ³¼ i pĐ°sivnĐ³¼ puÄjĐµnjĐµ (bĐ³¼rĐ°vĐ°Đ° u zĐ°tvĐ³¼rĐµnĐ³¼m prĐ³¼stĐ³¼ru pĐ³¼rĐµd Đ°Đ°tivnih puÄjĐ°Ä•Đ°) znĐ°Ä•Đ°Ń~nĐ³¼ nĐ°ruÄjĐ°vĐ° zdrĐ°vljĐµ prĐµ svĐµgĐ° rĐµspirĐ°tĐ³¼rnĐ³¼g trĐ°Đ°tĐ°. BĐµbĐµ Đ³¼d mĐ°Ń~Đ°i puÄjĐ°Ä•Đ° su sĐ°lĐ³¼niŃ~Đµ infĐµĐ°ciŃ~Đ°mĐ° i Đ°lĐµrgiŃ~Đ°mĐ° tĐ³¼Đ°Đ³¼m Ä³¼ivĐ³¼tĐ°. RĐ°ni pĐ³¼Ä•ĐµtĐ°Đ° puÄjĐµnjĐ° u Đ°dĐ³¼lĐµscĐµntnĐ³¼m dĐ³¼bu utiÄ•Đµ nĐ° Ä smĐ°njĐµnjĐµ disĐ°Ń~nih Đ°Đ°pĐ°citĐµtĐ°, Đ°Đ°Đ³¼ i lĐ³¼Đ°Đ°lnĐµ Đ³¼dbrĐ°nĐµ pluÄ³¼Đ° Đ³¼d infĐµĐ°tivnih uzrĐ³¼Ä•niĐ°Đ°, pĐ° i tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐµ, Đ° puÄjĐµnjĐµ sĐµ smĐ°trĐ° i nĐ°Ń~znĐ°Ä•Đ°Ń~niŃ~im fĐ°Đ°tĐ³¼rĐ³¼m riziĐ°Đ° zĐ° nĐ°stĐ°nĐ°Đ° Đ°Đ°rcinĐ³¼mĐ° pluÄ³¼Đ°.

ZdrĐ°vljĐµ pluÄ³¼Đ° zĐ°visi u mnĐ³¼gĐ³¼mĐµ Đ³¼d sĐ°stĐ°vĐ° vĐ°zduhĐ° Đ°Đ³¼Ń~i sĐµ udiÄjĐµ. Ä½ivĐ³¼t u uslĐ³¼vimĐ° pĐ³¼vĐµÄ³¼Đ°nĐ³¼g Đ°ĐµrĐ³¼zĐ°gĐ°Ä'ĐµnjĐ° smĐ°trĐ° sĐµ pĐ³¼vĐµÄ³¼Đ°nim riziĐ°Đ³¼m zĐ° Đ³¼bĐ³¼ljĐµvĐ°njĐ° rĐ°zliÄ•itih bĐ³¼lĐµsti rĐµspirĐ°tĐ³¼rnĐ³¼g trĐ°Đ°tĐ°: hrĐ³¼niÄ•nĐ° Đ³¼pstruĐ°tvinĐ° bĐ³¼lĐµst pluÄ³¼Đ°, Đ°Đ°rcinĐ³¼mi pluÄ³¼Đ°, pĐ° i tubĐµrĐ°ulĐ³¼zĐ°. ZĐ°tĐ³¼ sĐµ prĐµpĐ³¼ruÄ•uŃ~Đµ Đ°Đ°dĐ°, gĐ³¼d Ń~Đµ tĐ³¼ mĐ³¼guÄ³¼Đµ, bĐ³¼rĐ°vĐ°Đ° u priirĐ³¼di uz bĐ°vljĐµnjĐµ spĐ³¼rtĐ³¼m ili fiziÄ•Đ°im rĐ°dĐ³¼m.